

Udmåling af erstatning ved forud bestående lidelse

Erstatning og godtgørelse fastsættes alene på grundlag de følger, der er forårsaget af arbejdsskaden. Erstatning og godtgørelse kan nedsættes eller efter omstændighederne bortfalde, hvis tilskadekomnes aktuelle lægelige eller sociale situation ikke udelukkende kan henføres til arbejdsskaden.

Et påvist tab af erhvervsevne, et varigt mén eller en persons død anses for at være en følge af arbejdsskaden, medmindre overvejende sandsynlighed taler imod det.

Baggrund

Efter arbejdsskadesikringsloven kan der ydes erstatning for følgerne efter en arbejdsskade, typisk i form af en ulykke, der sker på arbejdspladsen, eller en sygdom, som skyldes arbejdsforholdene. Der kan kun ydes erstatning for de følger, der kan henføres til arbejdsskaden. Det betyder, at en erstatning kan nedsættes, hvis den skadelidtes lægelige og sociale situation ikke alene skyldes arbejdsskaden.

Loven siger samtidig, at et varigt mén, et påvist tab af erhvervsevne eller en persons død må anses for at være en følge af arbejdsskaden, medmindre overvejende sandsynlighed taler imod det.

Arbejdsskadesikringsloven er altså indrettet på den måde, at der på den ene side kun kan ydes erstatning for følgerne af en arbejdsskade, så erstatning kan ikke ydes for forringelse af helbredet, der skyldes andre grunde. På den anden side indeholder loven også en formodningsregel, idet hele forringelsen af helbredet formodes at skyldes arbejdsskaden, medmindre det er klart, at overvejende sandsynlighed taler imod det.

Lovens system indebærer naturligvis, at der kan opstå tvivl, når der kan være flere årsager til en persons forringede helbredstilstand. Eller sagt på en anden måde: hvilken rækkevidde har den nævnte formodningsregel?

Højesteret afsagde den 3. september 1998 dom i en sag, der drejede sig om, hvorvidt der kunne fradrages i en erstatning på grund af en forudbestående lidelse. Ved dommen ændrede Højesteret en afgørelse, som Arbejdsskadestyrelsen havde truffet.

Styrelsen kunne ikke løfte bevisbyrden for, at det var overvejende sandsynligt, at den forudbestående lidelse havde betydning for forringelsen af helbredet. Lidelsen skulle altså i fuldt omfang anses for at være en følge af arbejdsskaden.

Højesteretsdommen fik naturligvis stor betydning for Arbejdsskadestyrelsens arbejde.

Styrelsen fastlagde en praksis for, hvornår der kunne fradrages i en erstatning under henvisning til, at den pågældende havde en forudbestående lidelse. Denne praksis indebar, at styrelsen alene foretog fradrag for forudbestående lidelse, når:

1) Der foreligger lægelig dokumentation for den forudbestående lidelses eksistens og for, at lidelsen har været symptomgivende før arbejdsskaden, eller der foreligger en sikker prognose for, at lidelsen ville have givet symptomer, selvom skaden ikke var sket, og

2) det er klart, at den forudbestående lidelse konkret påvirker erhvervsevnen, altså er medvirkende til nedsættelsen af erhvervsevnen. Det kan fx være dokumenteret ved sygefravær forud for arbejdsskaden, ved sygebehandling inden arbejdsskaden eller ved en sikker prognose for, at lidelsen med tiden ville påvirke erhvervsevnen, selvom skaden ikke var sket. Der kan således ikke fradrages i erstatningen, når der alene foreligger en generel lægelig dokumentation.

Arbejdsskadestyrelsen skærpede samtidig kravene til de begrundelser, der skulle gives, når der blev fradraget i erstatningen. Det skulle fx oplyses i afgørelsen, hvordan Arbejdsskadestyrelsen havde vægtet den forud bestående lidelse i forhold til det samlede varige mén og/eller erhvervsevnetab, ligesom vægtningen skulle begrundes.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES) blev etableret 1. juli 2016 og er en sammenlægning af det tidligere Arbejdsskadestyrelsen og dele af det tidligere Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring. Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har videreført Arbejdsskadestyrelsens praksis på området.

Referencer: Bekendtgørelse af lov om arbejdsskadesikring, LBK nr. 376 af 31/03/2020
Nyt om arbejdsskader – vurdering af varigt mén og erhvervsevnetab, når der er forudbestående lidelser, AFG nr. 9163 af 28/02/1999
Nyt fra Ankestyrelsen – domme om erstatning for arbejdsskader – af specialkonsulent Peter Korsgaard, DOM nr. 10618 af 31/08/1999

Forfatter: Socialrådgiver Hugo Knudsen

Revideret 08.11.2021

Review Ole Carstensen, overlæge Arbejdsmedicin Herning

Revideres: 9. november 2024
